

bi slično razmišljali nemaju pravo i kako crkvene službe i poslušnost nipošto ne predstavljaju paravan za dokazivanje vlastite moći. Poslušnost i služenje za redovnike i općenito za službenike Crkve način je življenja vlastitog poziva i poslanja. Poslušnost koja je usko povezana s služenjem, ne ostvaruje se samo u okviru onoga što zahtijeva služba, nego zahvaća cijelu osobnost redovnika. Stoga služenje kroz poslušnost u Crkvi nije način govora iza kojega se krije volja za moć nego je zastupanje onih koji nemaju glasa i koji se nalaze na rubu društva. Služenje, dakle, predstavlja jasno opredjeljenje i aktivno zauzimanje Crkve za siromašne i obespravljene, a ne tek deklarativnu podršku.

Redovnički zavjeti stoga su proročki znak, putokaz današnjem čovjeku, protuodgovor na pogrešno shvaćanje slobode, poziv na ispit savjesti i promišljanje u shvaćanjima čovjeka, njegova cilja i poslanja u svemiru. Oni su znak nade za bolji, čovječniji svijet sutrašnjice. Istinsko življenje redovničkih zavjeta najrazumljiviji je govor o Bogu i najsnažnije svjedočanstvo. To je govor života, a život je najbolja propovijed!

Fra Ivica Jurić

KRŠĆANIN – NOSITELJ MIRA DANAS

Bitna poruka koju je Isus Krist donio na svijet može se svesti na ove riječi: Mir vama! Taj pozdrav koji je uputio učenicima nakon svog uskrsnuća, treba obilježiti svaki kršćanski navještaj. Jer kršćanstvo je prvotno poruka mira, koja se stavlja pred čovjeka kao ponuda od samoga Boga.

Padom u grijeh čovjek je odbio iskonsko stanje mira i blaženstva u potpunosti harmoniji odnosa s Bogom i bližnjim. Po Kristovoj mucu i uskrsnuću, Bog želi čovjeku ponovno ponuditi mogućnost povratka. No, čovjek u svojoj slobodi može odbaciti i tu ponudu Božje ljubavi.

Kristov život i djela opisani u Evanđelju i preneseni Predajom trajno su mjerilo istinskog života za svakog kršćanina. Poruka mira osobito je potrebna današnjem čovjeku, koji je izgubljen u vrtlogu svekolikog razvoja. Mnoga dostignuća, nezamisliva čak prije nekoliko desetljeća, olakšala su u mnogočemu život današnjeg čovjeka, ali, unatoč tolikom napretku, u samom čovjeku postoji nezadovoljstvo s postojećim, jer je zbog neprekidne težnje za korisnošću u

njemu ostao nemir. Sve ovo povod je i mnogim ratovima i nemirima koji se neprestano događaju u različitim područjima svijeta.

Stoga je Crkva, kao nositelj Kristove poruke pozvana biti stalni glasnik i poticatelj mira, tog osnovnog uvjeta za ljudskiji život na zemlji. U ovom radu želim najprije istaknuti neke bitne evanđeoske elemente kršćanskog mira, zatim ću pokušati kratko dotaknuti bitne značajke kršćanskog mira kroz povijest, da bih na kraju nešto rekao o ulozi i zadaćama Crkve u težnji za mirom.

1. Evanđeoska utemeljenost mira

Svaki kršćanin kao i Crkva u cjelini neprestano su pozvani vraćati se na svoj temelj i izvorište: Sveto pismo. Evanđeoski tekstovi donose nekoliko ulomaka koji govore o miru. Ovdje ćemo iz nekoliko takvih ulomaka pokušati predočiti evanđeosko poimanje mira.

Slava Bogu na visini, a na zemlji mir ljudima koje ljubi (Lk 2, 14)! Ovaj veličanstveni radosni poklik anđela koji se zaorio nad Betlehemom nakon Isusova rođenja, izraz je novosti koja se dogodila u taj čas. Započinje jedno novo vrijeme. Isus Krist Božji Sin silazi čovjeku. Želeći pružiti čovjeku primjer istinskog ljudskog života, sam postaje čovjek.

Iz sveukupnog Kristova zemaljskog života i djelovanja možemo zaključiti da je u svom zemaljskom životu imao dvostruki cilj: proslaviti Boga i donijeti čovjeku mir. Biblijski shvaćen, mir je u uskoj vezi sa spasenjem. Ta dva fenomena za biblijskog čovjeka su gotovo sinonimi, jer su sreća i blagostanje, koje donosi spasenje, usko povezani s mirom.¹

Dvostruki odnos: prema Bogu i prema čovjeku nerazdruživo je povezan. Čovjek je često u opasnosti mnoge stvari u životu činiti zbog vlastite koristi i tako zapada u egoizam. U ovome nalazimo korijen samog istočnog grijeha. Naime, čovjek je u jednom trenutku odbio Bogu dati slavu koja mu pripada. Rekao je 'ne!' na Božje 'da' i tako se okrenuo od Boga. Povezanost čovjeka s Bogom Stvoriteljem spada u čovjekovu narav, to jedinstvo nalazi se u samoj biti čovjeka. Jedino u takvom odnosu čovjek dobiva istinski mir koji se onda prenosi na druge.

¹ Usp. J. Gnilka, *Blago mirotvorcima*, u "Svesci", KS, Zagreb, 1992. str. 3.

Blago mirotvorcima: oni će se sinovima Božjim zvati (Mt 5, 9). To je sedmo blaženstvo koje je Isus izrekao u svom Govoru na gori. Isus nositeljima mira obećaje Božje sinovstvo, koje je čovjek izgubio padom u grijeh. Ovaj Isusov proglas sadrži u sebi radikalnost i poziv je na aktivno ostvarivanje mira.

Zanimljivo je primijetiti povezanost ovoga blaženstva i zapovijedi ljubavi prema neprijatelju. U daljnjem kontekstu govora na gori Isus je rekao: "A ja vam kažem: 'Ljubite neprijatelje, molite za one koji vas progone da budete Sinovi svoga Oca koji je na nebesima.'"² Ovdje se pokazuje sva izvornost, novost i ljepota kršćanske poruke. Naime, kršćanin treba biti promicatelj mira i nositelj ljubavi, osobito prema neprijateljima i siromasima. I upravo to čini čovjeka sličnim Bogu i ponovno ga stavlja u odnos sinovstva koji je vladao prije prvog grijeha.

U koju god kuću uđete, najprije recite: 'Mir kući ovoj!' (Lk 10, 5) Isus, šaljući svoje učenike propovijedati radosnu vijest, u središte stavlja pozdrav kojim treba započinjati svaki kršćanski navještaj: 'Mir kući ovoj!'. Ovaj pozdrav po Božjoj snazi danoj navjestiteljima, djelotvoran je, postaje riječ koja oslobađa za Evandjelje.

Spremnost na mir i prihvaćanje mira plod je Božje milosti, ali i čovjekove aktivne suradnje. Evanđeoski mir je Božja ponuda čovjeku, koji ga u svojoj slobodi može prihvatiti ili odbiti. Zadivljujuća je ona mirnoća i sigurnost koju susrećemo u ljudima koji aktivno žive svoj kršćanski život u odnosu s Bogom.

Međutim, danas velika većina ljudi u neprekidnoj žurbi koju je sa sobom donio suvremeni razvoj, nema vremena za susret s Bogom. Rezultati takvog načina života su strahoviti poremećaji kao što su stres i depresija. Traženje pomoći kod psihijatarata i raznih tzv. iscjelitelja, ne rješava problem, nego ga samo skriva ili za kratko vrijeme odgađa. Međutim, rješenje se nalazi u evanđeoskoj poruci mira koja je, kao i u vrijeme Isusova zemaljskog života i djela, suvremena i vodi do istinskog oslobođenja čovjeka.

Isus im reče: 'Mir vama!' Autentičnost svoje poruke mira Krist je potvrdio svojim uskrsnućem. Ovaj pozdrav uskrslog Krista baca novo svjetlo na njegovo poslanje. Isus ne samo da je nositelj mira, nego je on sam mir. Njegov lik je uosobljenje mira. Stoga je i kršćanin navjestitelj mira.

² Usp. J. Gnilka, *nav. dj.* str. 6.

2. Razvoj kršćanskog mira kroz povijest

Za razliku od grčkoga kulturnog područja gdje je mir shvaćan kao vrijeme bez rata i rimskog pravnog poimanja da je uloga države osigurati miran život građana, među kršćanima u počecima Crkve prevladava razlikovanje između eshatološkog mira i zemaljskog mira koji je samo blijedi odsjaj onog eshatološkog. Iščekivanje paruzije dovelo je do usmjerenosti prvih kršćana na traženje eshatološkog mira.

Ovo razlikovanje nalazimo i kasnije kod sv. Augustina. On u svom glasovitom djelu: "De civitate Dei" govori o kršćanskim mirovnom poretku utemeljenom na pravdi i miru. Međutim, mir koji je stvorio car Konstantin, ne izjednačuje se s kršćanskim mirom koji je donio Krist. Zemaljska država ima malo mira (nonnullus pax), koji izvire iz iskonskog mira (tanquilitas pax) koji je svojstven Bogu i koji je temelj novog poretka koji se sastoji u predanju Bogu i ljubavi prema bližnjemu.³

U razdoblju srednjega vijeka dolazi do preokreta. Sveukupna društvena i politička stvarnost prožeta je kršćanstvom i javlja se potreba za novim načinima promicanja mira. S obzirom na to potrebno je istaknuti nastajanje mnoštva malih zajednica, tijekom cijeloga srednjeg vijeka. Njihove težnje uistinu možemo svesti na življenje kršćanske poruke mira.

S vremenom kršćanske države za očuvanje mira i pravednosti osnivaju sudišta, a stvaranjem modernih država stvara se unutardržavni prostor mira. Moderna država posreduje mir snagom političkog dogovora i vladajućeg poretka u društvu. Također se razvija ideja o međunarodnom pravu, koja u sebi sadrži napore Crkve za općim mirom.

3. Doprinos Crkve miru danas

S obzirom na današnju krizu mira u svijetu potrebno je progovoriti o ulozi Crkve u promicanju mira u današnjem društvu. Brojni dokumenti i nastupi trojice zadnjih papa: Ivana XXIII., Pavla VI. i osobito Ivana Pavla II. ukazuju na mnoge probleme današnjeg društva pozivajući čovječanstvo na mir. Tako Ivan XXIII. u enciklici *Pacem in terris* na samom početku naglašava kako mir

³Navedeno prema: H. Maier, *Kršćanska mirovna misao i mir među državama novoga doba*, u "Svesci", KS, Zagreb, 1992. str. 18.

može postojati samo savjesnim održavanjem naravnog reda što ga je Stvoritelj postavio.

Mnogi dokumenti također upozoravaju odgovorne u društvu da se prestane s utrkom u naoružanju i da se među svim ljudskim društvima uspostavi iskreni dijalog. Glavni kriterij u odnosima među ljudima, kako unutar država, tako i među različitim narodima, u današnjem društvu, redovito je interes i korisnost. Međutim ljudski odnosi trebaju se temeljiti na istini i uskladiti s pravednošću.

Velike razlike između bogatih i siromašnih trebaju se smanjiti raspodjelom bogatstva. Među ljudima treba vladati duh opće solidarnosti. Solidarnost nam pomaže da drugoga ne promatramo kao sredstvo, nego kao brata, koji je stvoren na sliku Božju. Socijalno treba pobijediti ekonomsko. Stoga težnja za mirom i pravdom treba krenuti od svakog pojedinca, jer svaki čovjek mora dati svoj doprinos u stvaranju mira.⁴

Govoreći o toj problematici prefekt kongregacije za nauk vjere kardinal Joseph Ratzinger⁵ ističe povezanost mira i pravednosti, a sva narušavanja mira u današnjem svijetu svrstao je u četiri skupine:

- 1) opasnost od svjetskog rata
- 2) pojedinačni ratovi u različitim dijelovima svijeta
- 3) gubitak unutrašnjeg mira u državama koji se događa zbog tzv. oslobodilačkih grupa koji stvaraju slobodu bez pravde i mira
- 4) privid pravnog poretka i mira koji stvaraju grupe na svoj vlastiti način (Hitler, Musolini...)

Kriza današnje društva, kad je govor o miru, prema Ratzingeru, leži u trećem i četvrtom obliku narušavanja mira. Naime shvaćanje mira i pravednosti, u ovakvim slučajevima, podvrgnuta je volji onoga koji ima vlast. Odbacuje se bitni sadržaj koji mir i pravednost imaju u sebi.

⁴ Poziv na mir nalazimo u mnogim o Papinim enciklikama, dokumentima, govorima. Usp. osobito one koje su sabrane u knjizi: *Sto godina katoličkog socijalnog nauka (Socijalni dokumenti Crkve)*, KS, Zagreb, 1991.

⁵ O doprinosu Crkve miru i pravednosti kard. J. Ratzinger piše u članku: *Zadaća religije u odnosu na sadašnju krizu mira i pravednosti*, Svesci, KS, Zagreb, 1992. str. 12 – 17. Ovdje donosim neke važne naglaske.

Ovakvo razmišljanje nalazimo i kod engleskog filozofa T. Hobbesa koji tvrdi da auktoritet čini zakon. Iz ovog proizlazi da je zakon provođenje volje trenutno jače grupa, a njegova važnost gubi se s odlaskom te grupe s političke scene.

Slično ovome često se može čuti izreka: Korist, a ne istina čini mir. Mir tako shvaćen nalazi se u službi egoizma i kao takav gubi svoje temeljno značenje.

Iz ovih tvrdnji Ratzinger zaključuje *da pravo može biti djelotvorna snaga mira, samo onda kada njegovo mjerilo ne leži u ljudskim rukama, nego u Transcendentnom.*

U ovom kontekstu Crkva mora danas *osuvremeniti osnovna mjerila pravednosti*, koja je primila od Krista. Kršćani trebaju kroz Krista gledati svaku stvarnost. Kao što u čovjeku postoji težnja za vlašću, autoritetom, korisnošću, u njemu također postoje i težnje za istinskim mirom, pravednošću, istinom. Ove težnje ne smiju biti nadvladane, a snagu za pravilnu realizaciju tih težnji kršćanin nalazi u Kristu.

Veliku ulogu Crkva ima *u odgoju društva*. Potrebno je među ljudima stvoriti osvjedočenost za neizmjenost, veličinu i bogatstvo kršćanske poruke mira. Zadaća Crkve je i razbijati pozitivističke okamine nagomilane u svijesti današnjeg čovjeka, te učiniti čovjeka prijemljivim za istinu.

Crkva danas ne smije stajati po strani, nego se *mora uključiti u javno djelovanje* u društvu, te biti u ulozi savjetnika mira. Kršćanski mir rađa se iz ljubavi koju je Krist prema nama pokazao na križu. Toj ljubavi Crkva treba dati društveno proživljena obličja.

U današnjem svijetu na mnogim mjestima vode se ratovi, ugrožavaju se temeljna prava čovjeka, kao bića koje ima dostojanstvo i koji je stvoren na sliku Božju. Odgovor Crkve na takva stanja treba se sastojati u poticanju na pomirenje i dijalog. On mora u svim, pa i najtežim trenucima biti nositelj nade u bolje sutra.

Ovi vapaji za mirom i pravdom pokazuju svijest odgovornosti Katoličke crkve da je pozvana biti glasnica savjesti svih ljudi i u svim društvima. Stoga su svi kršćani pozvani dati svoj doprinos toj zadaći koju im je Krist povjerio: Crkve da je pozvana biti glasnica savjesti svih ljudi u svim društvima. Stoga su svi kršćani pozvani dati svoj doprinos toj zadaći koju im je Krist povjerio: da budu nositelji mira u današnjem nemirnom svijetu.

Zaključak

Iako se težnja za mirom nalazi u najvećoj dubini ljudskog srca, iako spada u najdublje potrebe ljudskog bića, svjedoci smo da je mir često narušen. Prema istraživanjima, kako kaže današnji predsjednik papinskog vijeća: Pravednost i mir, kardinal Roger Etchegaray, od drugog svjetskog rata do danas u svijetu je bilo samo 60 dana stvarnog mira.⁶

Kao kršćani pozvani smo biti nositelji mira u današnjim svijetu. Jakost i snagu nalazimo u Kristovim obećanjima danima u Evanđelju. Tu poruku mira treba prosljeđivati i obogaćivati svaki kršćanin. Danas je osobito potrebno svjedočanstvo života. Autentični i istinski kršćanski život utemeljen na ljubavi po uzoru na Krista treba postati znak koji će provocirati današnjeg čovjeka i neprestano ga pozivati na ostvarenje mira u svom vlastitom životu, pa tako i u svijetu.

Fra Jure Hrgović

⁶ Usp. R. Etchegaray, *Što Crkva kaže o miru i što čini za mir*, u CuS, 2, 1992. str. 58.